Vacaturemonitor 2020 eerste kwartaal

A&O fonds Gemeenten

Inhoudsopgave

Belangrijkste conclusies **3**

1 Actuele arbeidsmarktinformatie **5**

1.1 Achtergrond bij de Vacaturemonitor van A&O fonds Gemeenten 5

2 Resultaten van de analyses op de Jobfeed-vacature-database **6**

2.1 Ontwikkeling van het aantal nieuw geplaatste vacatures 6

2.2 Nadere kenmerken van de vacatures 10

2.3 Kenmerken van door intermediairs op internet geplaatste vacatures 14

3 Toelichting op het monitorinstrument **16**

3.1 Hoe werkt het? 16

3.2 Specifieke aandachtspunten 17

3.3 Aanpassingen van het monitorinstrument 17

Bijlagen **20**

Belangrijkste conclusies

De groei van het aantal vacatures neemt af en door de ontwikkelingen rond COVID-19 verwachten we een verdere daling in volgende kwartalen

In het eerste kwartaal van 2020 is, vergeleken met hetzelfde kwartaal in 2019, een groei te zien van 13 procent in het aantal door gemeenten nieuw geplaatste vacatures. Ten opzichte van het vorige kwartaal is juist een krimp te zien van 3 procent.

- In het eerste kwartaal van 2020 groeide het aantal vacatures in de beroepsgroepen 'binnendienst/algemene dienst', 'administratief', en 'burger-/publiekszaken'.
- In de meeste andere beroepsgroepen deed zich een krimp voor in het aantal door gemeente geplaatste vacatures. De grootste krimp was te zien in de beroepsgroep 'welzijn/jeugdzorg'.
- In het eerste kwartaal van 2020 herstelde de groei in het aantal vacatures op MBO-niveau. Daartegenover staat de vraag naar HBO/WO- en WO-geschoolden, die juist is gekrompen.
- In de provincies Zuid- en Noord-Holland werden opnieuw de meeste vacatures geplaatst. De provincies Drenthe en Gelderland lieten aanhoudende groei zien, terwijl de groei in het aantal vacatures in Zeeland juist is afgevlakt.
- De drie meest gevraagde functies in het eerste kwartaal zijn: stagiaires, medewerkers groenvoorziening en medewerkers ruimtelijke ordening.

Het blijft hier en daar krap op de arbeidsmarkt

Hoewel het beeld verder nog onduidelijk is, hoeft de crisis niet te betekenen dat de krapte op de arbeidsmarkt opeens helemaal voorbij is. Gespecialiseerde technici en ICT'ers zijn nog steeds niet te vinden; de zorg, de supermarkten, de distributiecentra en de onderhoudsbedrijven (huis én tuin) hebben het erg druk. De meeste hoog opgeleiden kunnen gewoon thuis hun werk voortzetten. Dit alles betekent niet dat de moeilijk vervulbare vacatures bij gemeenten nu opeens 1-2-3 kunnen worden opgevuld.

Elders ontstaat mogelijk ruimte. Jongeren raken snel hun baan kwijt. Wie ambitie had in de private sector maakt daardoor misschien nu gemakkelijker een keuze voor de grotere zekerheid van het publieke domein. Ook zzp'ers maken mogelijk andere keuzes. Wie voorheen als zelfstandige voor de gemeente projecten uitvoerde, is nu mogelijk ook eerder te porren om bij die gemeente zelf in dienst te treden.

We zitten echter nu nog aan het begin van de crisis. Bovendien zorgt het enorme subsidiepakket van het rijk ervoor dat de effecten vooralsnog beperkt blijven. Onduidelijk is ook hoelang de lockdown maatregelen doorlopen en in hoeverre de anderhalve meter economie ook inderdaad gaat werken, bijvoorbeeld in de sectoren cultuur en horeca. De komende maanden zal meer duidelijk worden. Mogelijk dat de volgende versie van de Vacaturemonitor (2de kwartaal 2020) al de nodige indicaties van de gevolgen kan laten zien.

1 Actuele arbeidsmarktinformatie

1.1 Achtergrond bij de Vacaturemonitor van A&O fonds Gemeenten

A&O Fonds Gemeenten is begonnen met de publicatie van de Vacaturemonitor omdat er na jaren van relatief weinig dynamiek op de arbeidsmarkt door de decentralisaties, hogere uitstroom door vergrijzing en algemene krapte op de arbeidsmarkt de afgelopen jaren steeds meer vacatures ontstonden die ook niet altijd even gemakkelijk waren te vervullen.

Goede actuele informatie over arbeidsmarktontwikkelingen kan de basis zijn voor keuzes op dit gebied. A&O fonds Gemeenten kijkt met de Personeelsmonitor in principe alleen maar terug op het afgelopen jaar. Met deze Vacaturemonitor willen we juist actuele informatie over de arbeidsmarkt ontsluiten en waar mogelijk vooruitkijken.
De situatie op de arbeidsmarkt is opeens ontzettend veranderd. In februari van dit jaar was de krapte nog op het hoogtepunt. Daarna kwam een enorme breuk door de coronacrisis. Dit heeft grote gevolgen.

Ten eerste op de arbeidsmarkt. Met name in sectoren waar anderhalve meter afstand moeilijk te realiseren is en dientengevolge sprake is van sluitingen en reisverboden raken veel mensen werkloos. Sectoren als de horeca, cultuur, openbaar vervoer, sierteelt, etc. kennen een enorme terugval in omzet. Veel zzp'ers raken hun opdrachten kwijt. In eerste instantie gaat dat vooral om de flexwerkers, waaronder veel jongeren. Door de NOW-regeling valt mogelijk vooralsnog de schade onder vast personeel in de getroffen sectoren mee, maar mogelijk gaat een deel daarvan toch om zich heen kijken naar een andere baan, bijvoorbeeld bij gemeenten.

Ten tweede op het werkveld van gemeenten. De coronacrisis heeft ook grote maatschappelijke gevolgen. Dat betekent het nodige voor de inzet van gemeentepersoneel. Met name op het gebied van welzijn, zorg en jeugd en op termijn op dat van sociale zekerheid is veel personele inzet nodig, die niet altijd binnen de bestaande formatie is te vinden. Gekwalificeerd personeel is mogelijk ook niet altijd even gemakkelijk te vinden, omdat de aanpalende sectoren vergelijkbare drukte kennen.

Ten derde financieel. Niet alleen is er op sociaal gebied mogelijk extra personeel nodig, maar ook lopen de kosten op, met name wanneer een stijgend aantal personen beroep zal doen op de bijstand. Ook lopen mogelijk de inkomsten op de gemeentebelastingen terug wanneer bedrijven en zzp'ers hun werkzaamheden moeten staken. Dit kan betekenen dat gemeenten op termijn over minder geld beschikken, terwijl ze meer personeel moeten betalen.

Dit alles even afgezien van het feit dat veel medewerkers thuis aan het werk zijn of hun werkzaamheden moeten aanpassen aan het feit dat ze anderhalve meter afstand van collega's moeten houden.

De komende maanden moet blijken wat dit allemaal betekent voor de gemeentelijke arbeidsmarkt. Met de Vacaturemonitor is het mogelijk een vinger aan de pols te houden.

2 Resultaten van de analyses op de Jobfeed-vacature-database

2.1 Ontwikkeling van het aantal nieuw geplaatste vacatures

Jaar-op-jaar groei, maar kwartaal-op-kwartaal krimp in het aantal nieuw geplaatste vacatures

In het eerste kwartaal van 2020 zijn door gemeenten 4.540 vacatures op internet gepubliceerd. De volgende grafiek laat de ontwikkeling van het aantal vacatures sinds het eerste kwartaal van 2018 zien.

FIGUUR 2.1

AANTAL NIEUW GEPLAATSTE VACATURES PER KWARTAAL

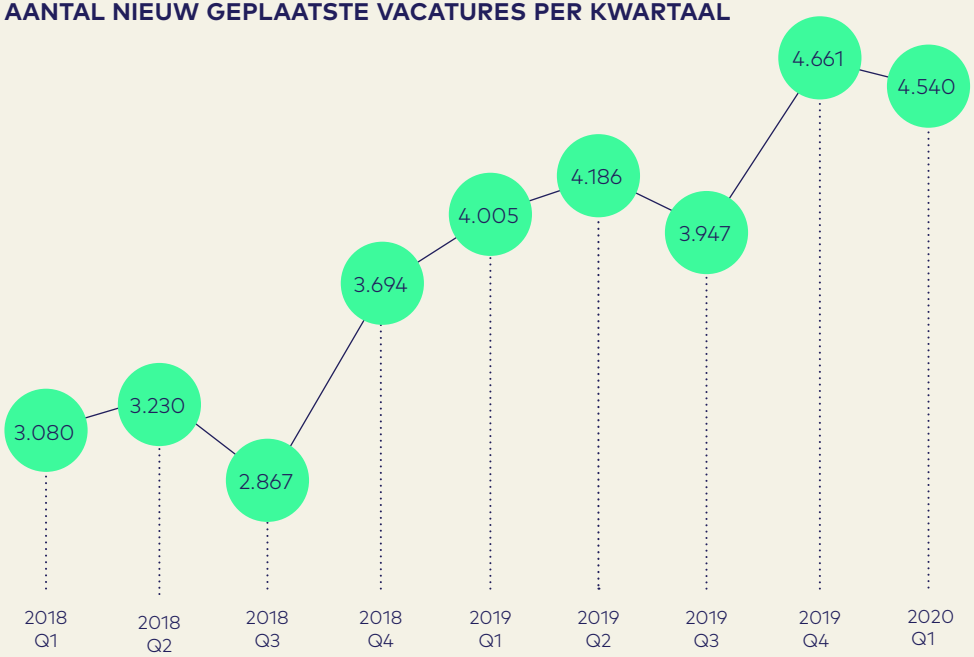

Het aantal door gemeenten geplaatste vacatures lag in het eerste kwartaal van 2020 13% hoger dan in het eerste kwartaal van 2019, maar 3% lager dan in het vierde kwartaal van 2019. Daarmee heeft zich een trendbreuk voorgedaan: waar eerder kwartaal-op-kwartaal, met als constante uitzondering het derde kwartaal, groei te zien was, is nu voor het eerst een krimp te zien vergeleken met het voorgaande kwartaal. Tegelijkertijd zet de ontwikkeling van afvlakkende groei ten opzichte van zowel het voorgaande jaar als kwartaal door. Uit vervolgmetingen zal moeten blijken of dit een kortstondige of langdurige ontwikkeling betreft.

Blijvende vraag naar ruimtelijke ordening, groeiende vraag naar administratief werk

Vanuit Jobfeed zijn de aantallen vacatures voor diverse beroepen bekend. Panteia heeft deze beroepen nader ingedeeld naar een indeling die is gebaseerd op die van de Personeelsmonitor Gemeenten. Dit maakt het mogelijk om de ontwikkelingen per beroepsgroep te duiden. Figuur 2.2 laat deze ontwikkelingen voor het vierde kwartaal van 2019 op het eerste kwartaal van 2020 zien.

FIGUUR 2.2

AANTAL NIEUW GEPLAATSTE VACATURES VOOR VIERDE KWARTAAL VAN 2019 EN EERSTE KWARTAAL VAN 2020, NAAR BEROEPSGROEP

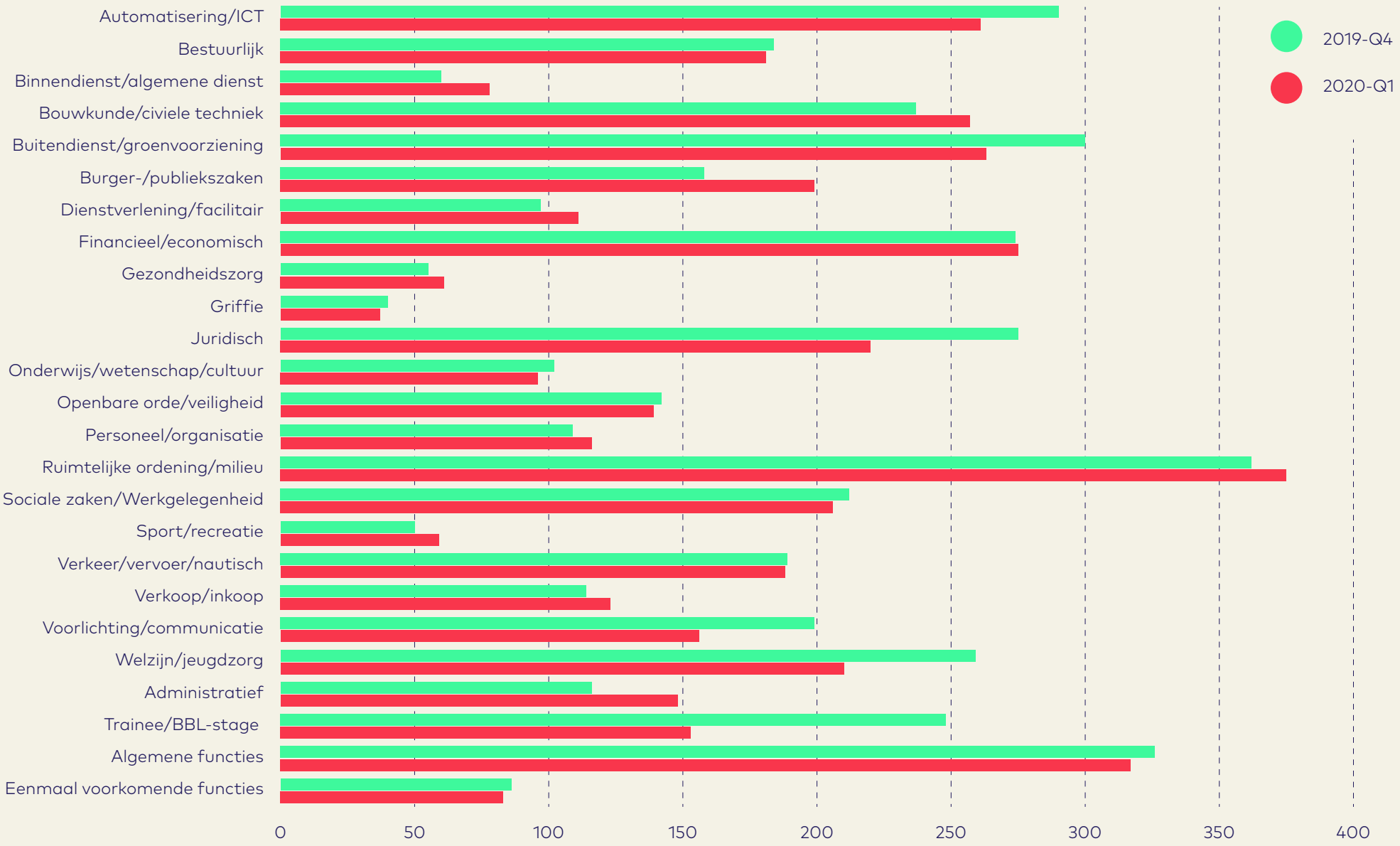

Ten opzichte van het vierde kwartaal van 2019 tekent zich een gemengd beeld op. Enerzijds vallen de beroepsgroepen 'binnendienst/algemene dienst', 'administratief', en 'burger-/publiekszaken' op, die vergeleken met het voorgaande kwartaal een groei van 25% à 30% laten zien. Dat is een lagere kwartaal-op-kwartaal groei dan te zien was onder de sterkst groeiende beroepsgroepen in het vorige kwartaal, welke elk tenminste 40% groeiden. Ook gelden deze beroepsgroepen als uitzonderlijk, in de zin dat de resterende groeiende beroepsgroepen slechts een bescheiden groei laten zien. Daartegenover staan verder vijftien beroepsgroepen, die elk een krimp vergeleken met het voorgaande kwartaal laten zien. Deze krimp is het grootst onder de beroepsgroepen 'trainnee/BBL-stage' (-38%), 'voorlichting/communicatie' (-22%), en 'juridisch' (-20%). Te midden van deze ontwikkelingen blijft de beroepsgroep 'ruimtelijke ordening/milieu' absoluut gezien het grootst.

Wat opvalt ten opzichte van dezelfde analyse in het voorgaande kwartaal, is dat de beroepsgroepen 'trainnee/'BBL-stage' en 'voorlichting/communicatie' nu tot de sterkst krimpende beroepsgroepen behoren waar deze eerder nog het sterkst groeiden. Dit duidt erop dat de kortstondige vraag die naar deze beroepsgroepen uitstond inmiddels is vervuld. Ook in het geval van de beroepsgroep 'buitendienst/groenvoorziening' is de sterke groei uit het voorgaande kwartaal niet doorgezet, en zelfs omgezet in een krimp (-12%). Daartegenover is herstel juist terug te zien bij de beroepsgroepen 'dienstverlening/facilitair' en 'personeel/organisatie', die dit kwartaal groeiden (respectievelijk 14% en 6%) terwijl zij het voorgaande kwartaal nog een krimp lieten zien. Bij de beroepsgroep 'welzijn/jeugdzorg' is wel een aanhoudende krimp te zien.

Vergeleken met het voorgaande jaar (zie figuur 2.3) laat het overgrote deel van de beroepsgroepen groei zien. Deze groei was het sterkst bij de beroepsgroepen 'buitendienst/groenvoorziening' (+52%), 'gezondheidszorg' (+39%), en 'voorlichting/communicatie' (+39%). Dat de eerste beroepsgroep, 'buitendienst/groenvoorziening', een sterke jaar-op-jaar groei laat zien komt niet als een verrassing; vooral in de laatste twee kwartalen van 2019 groeide de vraag naar deze beroepsgroep sterk. De sterke groei op jaarbasis bij de overige twee beroepsgroepen is echter nieuw. Aan de andere kant van het spectrum vinden we alleen de beroepsgroep 'dienstverlening/facilitair', die sinds het voorgaande jaar met 18% is gekrompen.

Wanneer wij dezelfde analyse uit het voorgaande kwartaal erbij pakken, wordt duidelijk dat een aantal trends zich niet heeft doorgezet. Meest in het oog springend is de groei in de beroepsgroepen 'juridisch' en 'sport/recreatie'. Deze beroepsgroepen lieten in het vorige kwartaal beiden een groei van meer dan 50% ten opzichte van het voorgaande jaar zien, maar deze groei is inmiddels afgezwakt tot minder dan 20%. Daartegenover staan de beroepsgroepen 'burger-/publiekszaken' en 'griffie', die nu allebei een groei laten zien van 28% procent ten opzichte van het voorgaande jaar, waar eerder nog een krimp op jaarbasis te zien was.

FIGUUR 2.3

AANTAL NIEUW GEPLAATSTE VACATURES VOOR DE EERSTE KWARTALEN VAN 2019 EN 2020, NAAR BEROEPSGROEP

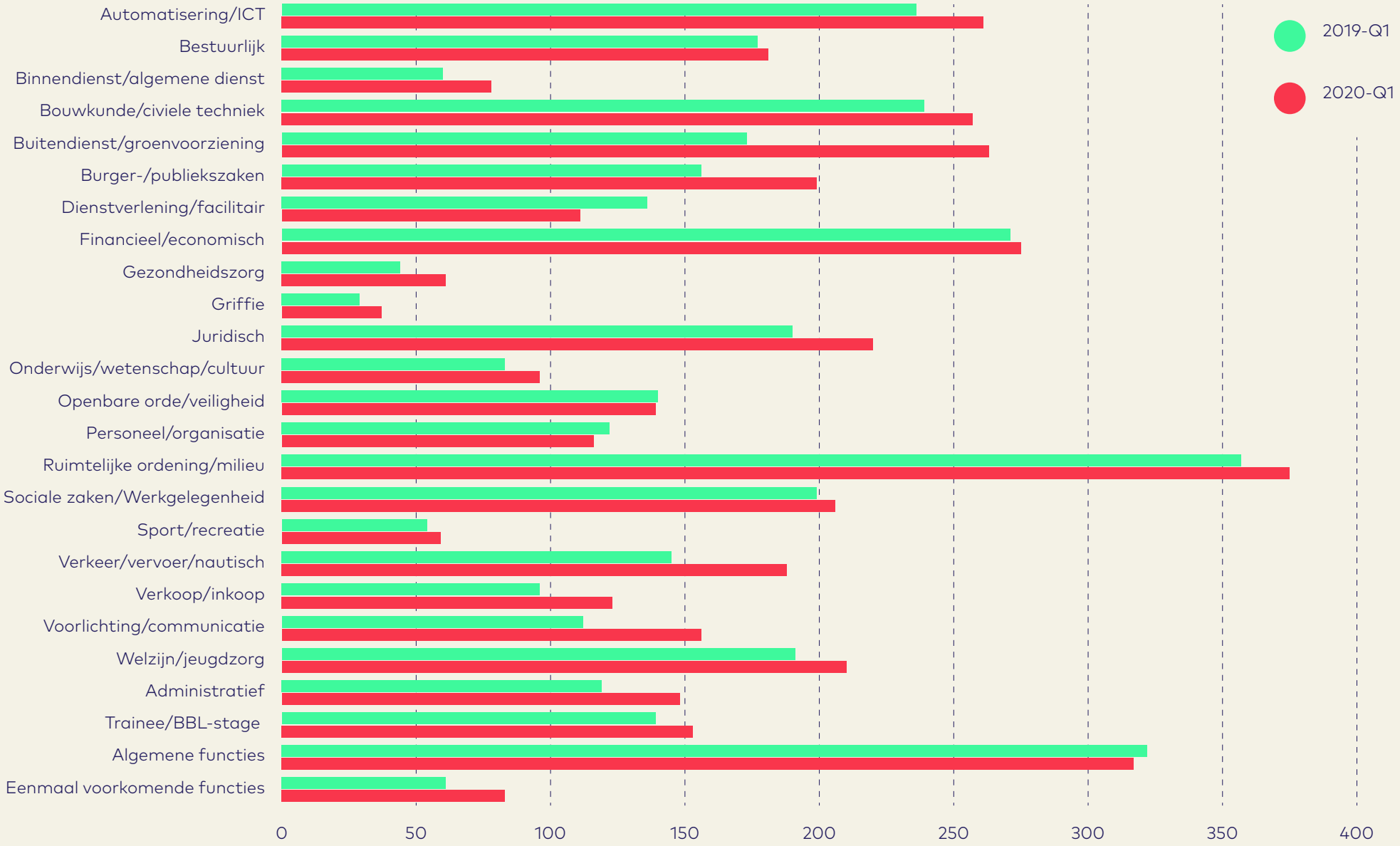

Specificatie van de beroepsgroep 'algemene functies'

De beroepsgroep Algemene functies uit figuur 2.4 bestaat uit een scala van functies die niet goed in te delen zijn bij een bepaalde functiegroep van de Personeelsmonitor Gemeenten. De verdeling van de vacatures per Jobfeed-beroep, een classificatie waarmee beroepen specifieker kunnen worden ge-specificeerd dan beroepsgroepen, van deze categorie is als volgt.

FIGUUR 2.4

AANTAL NIEUW GEPLAATSTE VACATURES BINNEN DE BEROEPS-GROEP ALGEMENE FUNCTIES IN HET EERSTE KWARTAAL VAN 2020

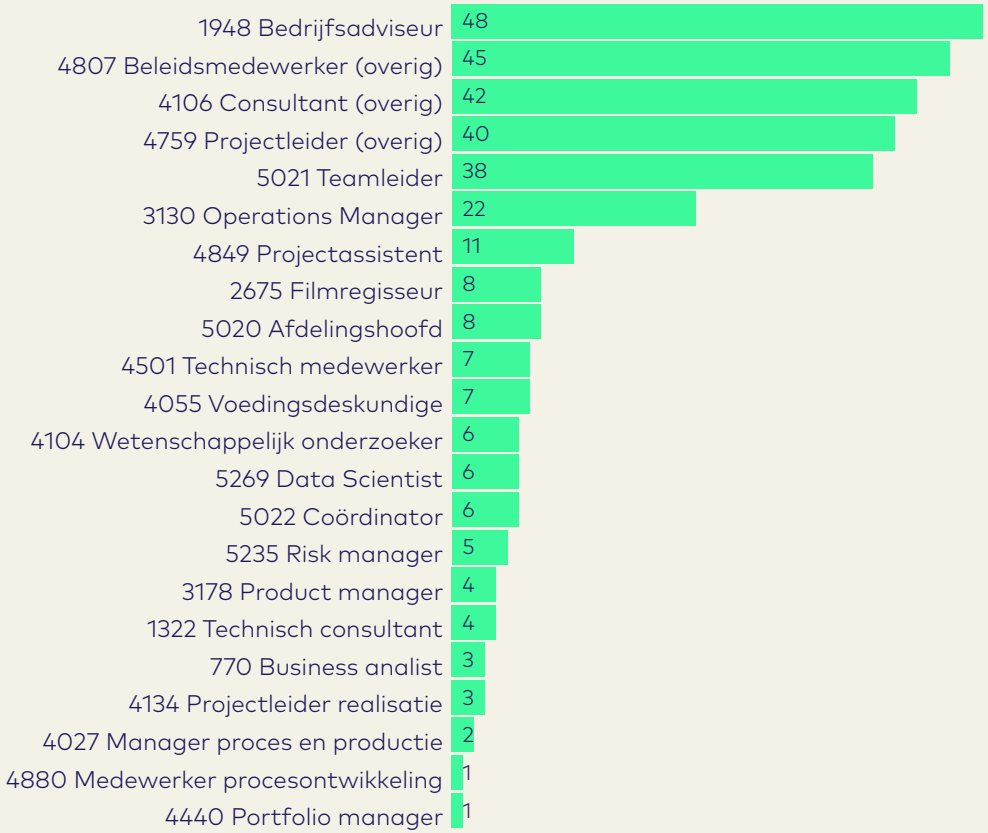

Aangezien de Jobfeedberoep-classificatie niet specifiek gericht is op de duiding van gemeentelijke functies, is een aantal vacatures incorrect geclassificeerd. Het biedt desondanks wel aanknopingspunten voor de duiding van de ontwikkelingen binnen de beroepsgroep 'algemene functies'. Net als in voorgaande uitgaven van de Vacaturemonitor komt een relatief groot aantal vacatures voor beleidsmedewerkers- en adviseurs naar voren, gevolgd door vacatures voor leidinggevenden en coördinerende functies.

2.2 Nadere kenmerken van vacatures

Nog steeds meest gevraagd: Stagiaires en hoveniers

Tabel 2.2 toont de top-10 van Jobfeedberoepen bij gemeentelijke vacatures in het eerste kwartaal van 2020. Het beeld ten opzichte van de voorgaande kwartalen is min of meer gelijk gebleven. Net als in voorgaande kwartalen staan nog steeds de meeste vacatures uit voor stagiaires. Daarop volgt net als in het vierde kwartaal van 2019 de vraag naar hoveniers. Anders dan in het voorgaande kwartaal volgt daarop de vraag naar beleidsmedewerkers ruimtelijke ordening en gemeentelijke medewerkers. Pas op de vijfde plaats volgt de vraag naar WMO-consulenten, een vraag die eerder nog het op twee na grootste was. Wat verder opvalt binnen deze top 10 is dat de vraag naar functioneel applicatiebeheerders plaats heeft gemaakt voor die naar financieel adviseurs.

Tabel 2.2 **Top 10 Jobfeedberoepen met vacatures eerste kwartaal 2020**		
	Beroepsgroep	**Aantal vacatures bij gemeenten**
4108	Stage/afstudeerplaats/bbl	114
97	Hovenier	111
582	Beleidsmedewerker ruimtelijke ordening	94
1523	Gemeentelijk medewerker	93
553	WMO consulent	91
2141	Communicatiedeskundige	83
554	Beleidsmedewerker milieuzaken	80
2936	Toezichthouder	73
1178	Juridisch adviseur	66
1952	Financieel adviseur	66

Meeste vacatures op HBO-niveau, herstel op MBO-niveau, en krimp voor HBO+

Jobfeed registreert deels vanuit het in de vacaturetekst aangegeven opleidingsniveau en deels vanuit het niveau van het betreffende Jobfeedberoep (als er geen opleidingsniveau in de vacaturetekst staat aangegeven) het opleidingsniveau van vacatures. Figuur 2.5 laat de trend in het gevraagde opleidingsniveau voor gemeentelijke vacatures voor het eerste en vierde kwartaal van 2019, en het eerste kwartaal van 2020 zien. Het voorgaande kwartaal kenmerkte zich door een kwartaal-op-kwartaal krimp in het aantal vacatures op MBO-niveau, gepaard met een groei in het aantal vacatures op HBO-niveau. Die laatste ontwikkeling zet zich door met een verdere groei van 13% in het aantal vacatures op HBO-niveau. Tegelijkertijd heeft zich herstel voorgedaan op MBO-niveau: in het eerste kwartaal van 2020 zijn 6% meer vacatures geplaatst die vroegen om een MBO-opleidingsniveau. Onder de overige hogere opleidings-niveaus is echter een krimp terug te zien, in het geval van HBO/WO zelfs van 27%.

Vergeleken met het voorgaande jaar is het aantal vacatures voor nagenoeg elk gevraagd opleidingsniveau gestegen. Vooral het aantal vacatures dat vroeg om een MBO/HBO-opleidingsniveau steeg sterk, met maar liefst 41%. Een uitzondering hierop vormt het basisniveau, met een krimp van 4% in het aantal vacatures dat hiernaar vroeg.

FIGUUR 2.5

TOTAAL AANTAL NIEUW GEPLAATSTE VACATURES NAAR OPLEIDINGSNIVEAU

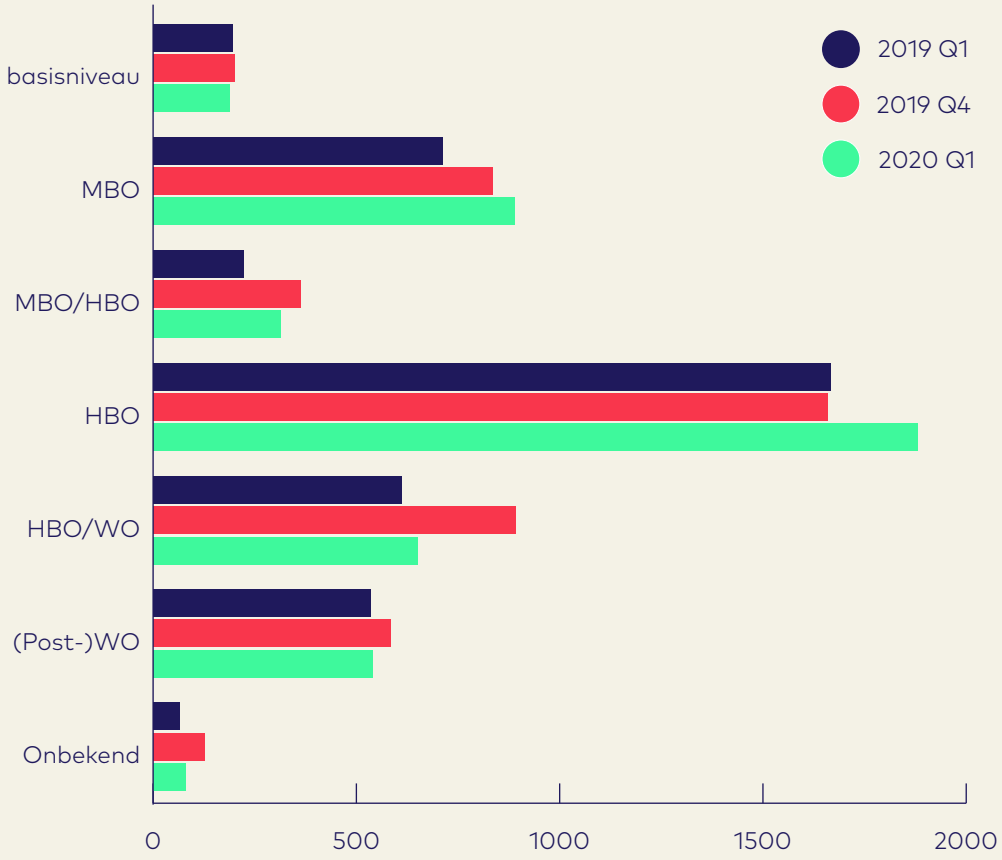

Aanhoudende vraag naar groenvoorziening op basis-/MBO-niveau, blijvende vraag naar ruimtelijke ordening op HBO/WO-niveau

Van alle vacatures in het eerste kwartaal van 2020 had 41% een HBO-, 20 % een MBO- en 12% een WO-niveau. Tabel 2.3 laat per opleidingsniveau de top vijf meest voorkomende beroepsgroepen zien. Deze tabel laat zien dat er op basis- en MBO-niveau vooral veel vacatures uitstaan voor de beroepsgroep 'buitendienst/groenvoorziening', terwijl het aantal vacatures voor de beroepsgroepen 'algemene functies', 'ruimtelijke ordening/milieu, en 'automatisering/ICT' toeneemt naarmate het opleidingsniveau toeneemt. Dit is conform het beeld van het voorgaande kwartaal.

Ten opzichte van het voorgaande kwartaal heeft zich wel een aantal verschuivingen voorgedaan. Waar in het vorige kwartaal een terugloop te zien was in het aantal vacatures in de beroepsgroep 'welzijn/jeugdzorg' op MBO-niveau, zien wij deze terugloop dit kwartaal ook terug binnen de hogere opleidingsniveaus. Op HBO-niveau heeft deze beroepsgroep qua vraag plaatsgemaakt voor de beroepsgroep 'sociale zaken/werkgelegenheid'. Op HBO/WO-niveau is de beroepsgroep 'voorlichting/communicatie' de top vijf binnengekomen ten koste van de beroepsgroep 'welzijn/jeugdzorg'. Op MBO- en WO-niveau hebben zich geen noemenswaardige veranderingen voorgedaan.

Tabel 2.3 **Aantal nieuw geplaatste vacatures per opleidingsniveau, top 5 beroepsgroepen**

Opleidingsniveau en beroepsgroep	Aantal vacatures in 2020-Q1	Opleidingsniveau en beroepsgroep	Aantal vacatures in 2020-Q1
Basisniveau		HBO	
Buitendienst/groenvoorziening	62	Ruimtelijke ordening/milieu	196
Dienstverlening/facilitair	41	Automatisering/ICT	136
Binnendienst/algemene dienst	11	Algemene functies	132
Openbare orde/veiligheid	9	Financieel/economisch	130
Eenmaal voorkomende functies	9	Sociale zaken/werkgelegenheid	124
MBO		HBO/WO	
Buitendienst/groenvoorziening	176	Ruimtelijke ordening/milieu	76
Burger-/publiekszaken	95	Algemene functies	61
Administratief	71	Automatisering/ICT	59
Openbare orde/veiligheid	51	Financieel/economisch	55
Bouwkunde/civiele techniek	40	Voorlichting/communicatie	45
MBO/HBO		(Post-)WO	
Burger-/publiekszaken	33	Algemene functies	82
Bouwkunde/civiele techniek	29	Juridisch	70
Administratief	24	Ruimtelijke ordening/milieu	56
Bestuurlijk	20	Financieel/economisch	47
Openbare orde/veiligheid	15	Bestuurlijk	43

Aanhoudende groei in Drenthe en Gelderland, afvlakking in Zeeland

Tabel 2.4 **Aantal nieuw geplaatste vacatures per provincie in het eerste kwartaal van 2019 en 2020**

Provincie	Aantal vacatures in 2019-Q1	Aantal vacatures in 2020-Q1
Groningen	75	48
Friesland	99	108
Drenthe	76	115
Overijssel	148	160
Flevoland	108	74
Gelderland	340	550
Utrecht	386	433
Noord-Holland	854	821
Zuid-Holland	978	1144
Zeeland	93	90
Noord-Brabant	499	641
Limburg	254	250

Verhoudingsgewijs hebben zich geen noemenswaardige verschuivingen voorgedaan wat betreft de aantallen vacatures per provincie (zie tabel 2.4). Net als in eerdere kwartalen waren de meeste gemeentelijke vacatures in de provincies Zuid-Holland en Noord-Holland. Conform de twee voorgaande kwartalen staat de provincie Noord-Brabant op de derde plaats qua aantal uitgezette vacatures. Ondertussen zetten gemeenten in de provincie Groningen nog steeds het minste aantal vacatures uit.

In een vergelijking met het eerste kwartaal van 2020 nemen de provincies Gelderland en Drenthe de grootste groei in het aantal door gemeenten geplaatste vacatures voor hun rekening; het aantal vacatures groeide met respectievelijk 62% en 51%. In het geval van de provincie Drenthe betekent dit een afzwakking van de sterke jaar-op-jaar groei die in het vorige kwartaal te zien was. Voor de provincie Gelderland komt dit neer op een handhaving van de relatieve groei op jaarbasis. Daartegenover staat de provincie Zeeland, waar de sterke jaar-op-jaar groei uit het vorige kwartaal zich dit kwartaal heeft vertaald in een beperkte krimp van 3%. De krimp op jaarbasis die de voorgaande kwartalen te zien was in de provincie Groningen houdt ook dit kwartaal aan.

In verhouding tot het aantal inwoners per provincie troffen we veel vacatures aan in de provincies Utrecht (1 : 3.100), Zuid-Holland (1: 3.211) en Noord-Holland (1: 3.475). In lijn met voorgaande uitgaven van de Vacaturemonitor, zijn ook dit kwartaal het minst aantal vacatures per inwoner te vinden in de provincies Groningen en Overijssel (respectievelijk 1: 12.166 en 1: 7.228).

Een afzetting van het aantal vacatures per provincie tegenover het aantal gemeenten per provincie laat weinig verschuivingen zien ten opzichte van eerdere uitgaven van de Vacaturemonitor. In Zuid-Holland en Noord-Holland werd het meest aantal vacatures per gemeente geplaatst, respectievelijk 22 en 17,5 vacatures per gemeente. Daarna volgen opnieuw de provincies Utrecht en Flevoland, met respectievelijk 16,7 en 12,3 vacatures per gemeente. De provincie Groningen kende opnieuw het minst aantal vacatures per gemeenten, 4, maar daarmee zet het wel de stijgende lijn voort die in de voorgaande drie kwartalen ook al terug te zien was.

Een uitsplitsing van het aantal vacatures per provincie naar de onderliggende beroepsgroepen laat zien dat de provincies die de Randstad vormen – Zuid-Holland, Noord-Holland en Utrecht – zich laten kenmerken door een relatief grote vraag naar de beroepsgroep 'ruimtelijke ordening/milieu' (ongeveer 8%). In het geval van de provincie Zuid-Holland is daarnaast een grote vraag naar 'buitendienst/groenvoorziening' (12%) te zien, vergelijkbaar met de provincie Zeeland (13%). In Utrecht valt eveneens de relatief grote vraag naar de beroepsgroep 'verkeer/vervoer/nautisch' (8%) op. De provincies Groningen en Friesland, evenals de provincie Gelderland, kenmerken zich juist door hun grote vraag naar de beroepsgroep 'welzijn/jeugdzorg' (8-11%). De beroepsgroepen 'administratief' en 'sociale zaken/werkgelegenheid' zijn vooral in trek in de provincie Drenthe (beiden 9%). In de provincies Overijssel en Flevoland is weer een verhoogde vraag naar de beroepsgroep 'financieel/economisch' (13%) te zien. De beroepsgroep 'automatisering/ICT' is op diens beurt het doel van de meeste wervingsactiviteiten in de provincies Noord-Brabant en Limburg (6-9%).

2.3 Kenmerken van door intermediairs op internet geplaatste vacatures

Voor vacatures voor gemeenten die op internet zijn gezet door intermediairs is moeilijk vast te stellen of het om meer meldingen van dezelfde vacatures bij verschillende intermediairs gaat. Bovendien kunnen intermediairs ook melding maken van vacatures die er (nog) niet zijn; dit om traffic te genereren. Ook kan het voorkomen dat intermediairs niet melden dat het om vacatures van gemeenten gaat.

Om een indruk te geven van de aantallen vacatures die alleen via een intermediair worden geplaatst en waarvan bekend is dat het om banen bij gemeenten gaat, laat de tabel 2.5 de trend sinds het eerste kwartaal van 2018 zien.

Tabel 2.5 **Aantal nieuw geplaatste vacatures naar kwartaal naar gebruik van (alleen) intermediair**

Kwartaal	Via intermediar	Niet via intermediar
2018-Q1	387	3.080
2018-Q2	411	3.230
2018-Q3	315	2.867
2018-Q4	360	3.694
2019-Q1	360	4.005
2019-Q2	658	4.186
2019-Q3	458	3.947
2019-Q4	460	4.661
2020Q1	329	4540

Het eerste kwartaal van 2020 kenmerkt zich door een verdere daling, zowel absoluut als relatief, in het aantal vacatures voor gemeenten geplaatst door intermediairs. Met 7% ligt het aantal vacatures van intermediairs op het laagste punt sinds het begin van de Vacature-monitor. Dit betekent dat gemeenten de werving van hun personeel in toenemende mate in eigen hand houden.

FIGUUR 2.6

IN HET EERSTE KWARTAAL VAN 2020 NIEUW GEPLAATSTE VACATURES NAAR GEBRUIK VAN (ALLEEN) INTERMEDIAIR EN NAAR BEROEPSGROEP

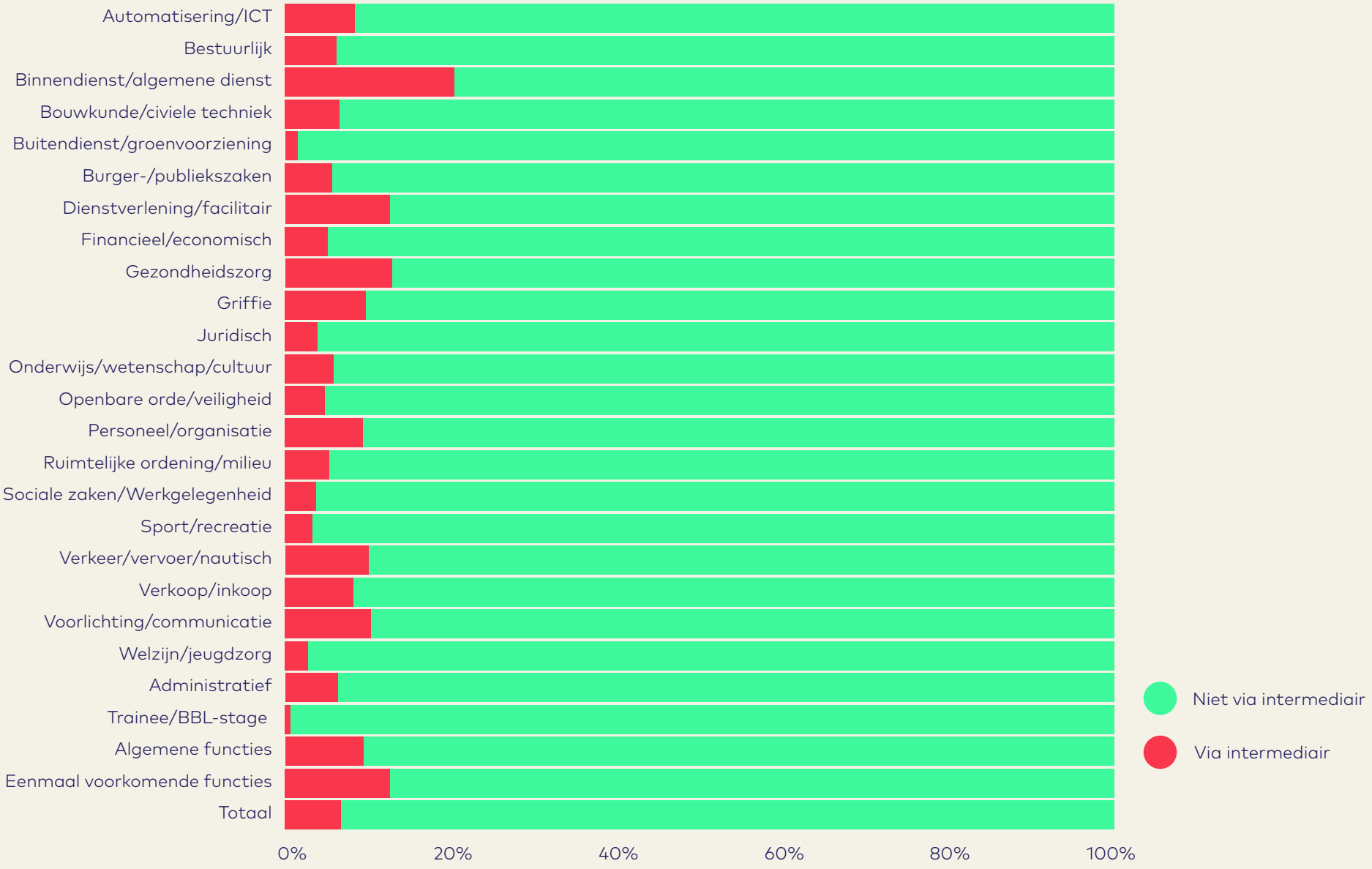

3 Toelichting op het monitorinstrument

3.1 Hoe werkt het?

De vacaturespider Jobfeed

De basis voor de gesystematiseerde analyse van het arbeidsmarkt-perspectief bestaat uit de vacaturegegevens uit de database van vacaturespider Jobfeed van Textkernel.

Jobfeed geeft aan de hand van een analyse van het actuele aanbod aan vacatures op het internet een accuraat beeld van de vraagzijde van de arbeidsmarkt. Jobfeed doorzoekt dagelijks het internet op nieuwe vacatures, en legt de resultaten hiervan vast in een database. Jobfeed zoekt zowel jobsites - 'krantenvacaturesites' en speciale (algemene en sectorale) vacaturesites - als bedrijfssites af. Het legt meer dan 99 procent van deze vacatures op het Nederlandse internet vast. De dekkingsgraad van Jobfeed is daardoor erg hoog. Naar schatting 80-90 procent van alle vacatures waarvoor Nederlandse arbeidsorganisaties actief werven (voor banen in Nederland en in het buitenland) is op internet te vinden, voor vacatures voor hoger opgeleiden ligt dit percentage nog hoger. Voor gemeenten ligt dit mogelijk nog hoger, omdat overheidsorganisaties vaak verplicht zijn vacatures extern te publiceren. Jobfeed bundelt informatie uit het volledige internetdomein en beschikt zo over informatie uit honderdduizenden vacatures per jaar. Het bijzondere aan Jobfeed is vooral de ontwikkelde methodiek van extractie, classificatie en ontdubbeling.

Uiteindelijk is het op basis van Jobfeed mogelijk om voor een combinatie van periode (jaar, kwartaal, maand), regio (postcodegebied, arbeidsmarktregio), sector (SBI-code van het CBS), beroep (zowel de ISCO-codes die het CBS hanteert als een meer specifieke indeling die Jobfeed zelf hanteert) en gevraagd opleidingsniveau (ISCED), op detailniveau vast te stellen hoeveel vacatures er zijn gepubliceerd op het internet. Vanaf 2010 is deze vacature-informatie betrouwbaar genoeg om ten behoeve van dit onderzoek als bron in te zetten. Met behulp van de module Jobfeed Analytics is het vervolgens ook mogelijk om specifieke groepen vacatures terug te vinden en om verdere kenmerken (exact beroep, gevraagde opleidingen en competenties, aard van het dienstverband, specifieke eisen aan sollicitanten, etc.) te analyseren.

Van output Jobfeed naar vacature-informatie

In samenwerking met andere partners (de toenmalige Raad voor Werk en Inkomen (RWI), UWV, ministerie van BZK, ECABO/SBB) heeft Panteia een methodiek ontwikkeld om deze informatie bruikbaar te maken voor arbeidsmarktanalyses. In deze methodiek worden de internetvacatures gewogen en opgehoogd om zo tot totalen voor de gehele vacaturemarkt te komen. Sinds 2011 levert Panteia structureel op basis van Jobfeed geaggregeerde vacature-informatie aan zowel het UWV als aan de Samenwerkingsorganisatie Beroepsonderwijs Bedrijfsleven (SBB). De informatie vanuit Jobfeed is de basis van regionale en sectorale rapportages over de arbeidsmarkt van UWV, van de graadmeter voor de macrodoelmatigheid Kans Op Werk voor gediplomeerde MBO-ers van SBB en van vraag-informatie in de Basiscijfers Jeugd die door UWV en SBB gezamenlijk worden gepubliceerd. Naast de structurele aanlevering van informatie aan UWV en SBB zijn door Panteia verwerkte Jobfeedgegevens ook gebruikt voor een groot aantal sectorale arbeidsmarktonderzoeken en voor een aantal macrodoelmatigheidsonderzoeken in het WO en HBO.

3.2 Specifieke aandachtspunten

Vacatures waarvoor door intermediaire organisaties wordt geworven

Een aanzienlijk deel van de vacature-uitingen die Jobfeed registreert, bestaat uit vacatures van intermediairs (uitzend- en detacheringsbureaus, payrollbedrijven, et cetera). Die nemen wij doorgaans niet mee in onze analyses. Probleem is dat vaak niet bekend is bij welke organisatie men gaat werken en ook niet na is te gaan of ze dubbelingen zijn van elkaar of van andere vacature-uitingen. Ook kan het zo zijn dat er geen reële vacature is maar dat een bureau denkt iemand met een bepaald profiel, die zich meldt, wel ergens te kunnen plaatsen.

Anders dan in de meeste andere sectoren, is het aandeel vacatures waarvoor gemeenten uitzendbureaus en andere intermediairs inzetten, relatief gering. Hierbij is overigens niet gekeken naar detachering, omdat gemeenten hun behoefte aan gedetacheerd personeel meestal rechtstreeks en dus niet via internet bij gespecialiseerde bureaus (al dan niet vanuit een raamcontract) betrekken. Omdat de aard van het geringe aantal vacatures dat wel op het internet aan intermediairs kan worden toegekend - zie boven - onduidelijk is, zijn deze vacatures voor de meeste analyses uit de database verwijderd. Wel is er een beperkt aantal specifieke analyses op uitgevoerd om een inschatting te maken van het aandeel vacatures dat gemeenten door middel van intermediairs plaatsen.

'Bulk' vacatures

Een type vacature, waar Jobfeed ook problemen mee heeft, betreft vacature-uitingen waarin om meer personen tegelijk wordt gevraagd. Tot nu toe registreert Jobfeed dit als één vacature. Op verzoek van UWV en SBB is Textkernel nu wel een manier aan het uitzoeken om minimaal te kunnen onderscheiden of het om één dan wel om meer arbeidsplaatsen gaat. Een analyse van Panteia heeft overigens opgeleverd dat dit fenomeen vooral voor bepaalde beroepen geldt zoals verpleegkundigen, verzorgenden en chauffeurs. De actie om in de SBB-enquête uit te vragen om hoeveel arbeidsplaatsen een 'bulk'-uitvraag gemiddeld gaat, heeft een onduidelijk beeld opgeleverd waardoor het voor het MBO-segment nog niet mogelijk is schattingen te kunnen maken. Wel is duidelijk dat dit fenomeen bij gemeenten amper speelt.

3.3 Aanpassingen van het monitorinstrument

Tracering vacatures van gemeenten en aanverwante organisaties

De sectorindeling van Textkernel is gebaseerd op de SBI-codering. Nu bevat de SBI-indeling geen specifieke code voor de verschillende centrale en decentrale overheden, maar alleen voor 'openbaar bestuur' (8411). Daarmee zou Textkernel geen vacaturedata van alleen de gemeenten kunnen leveren. Om dit wel te kunnen doen, heeft Textkernel eind 2016 een zoekmethode ontwikkeld om binnen de SBI-code 'openbaar bestuur' vacatures met 'gemeente' in de tekst te selecteren. Om nog beter gemeentelijke vacatures te kunnen traceren, is deze methode in 2019 sterk verbeterd. Dit is gebeurd op de volgende manieren:

1. De lijst bij de Kamer van Koophandel ingeschreven instellingen met SBI-code 8411 is bekeken. Alle gemeentelijke instellingen zijn als zodanig aangemerkt. Dit betreft ook gemeentelijke regelingen en hoofdzakelijk gemeentelijke RUD's. Dit bestand is aan Textkernel geleverd als basis voor het zoeken van gemeentelijke instellingen in de database.
2. Er is een lijst met door A&O fonds Gemeenten gesubsidieerde instellingen bekeken. Waar het duidelijk geen gemeentelijke instelling betreft, zijn deze instellingen uit deze lijst verwijderd. De rest is in het zoekbestand waarmee Textkernel gemeentelijke instellingen kan traceren in de Jobfeed-database opgenomen.
3. Voor alle gemeenten in Nederland die er sinds 1-1-2018 bestonden is gekeken in welke SBI ze in de Jobfeed database waren ingedeeld. Als dit in een andere SBI was dan 8411 (dat was nogal eens het geval), is dat veranderd en is er tevens het label 'gemeente' aan gehangen.

4. Tot de sector gemeenten en daarmee het werkveld van A&O behoren naast de gemeenten zelf ook Gemeenschappelijke regelingen en een deel van de Regionale Uitvoeringsdiensten (RUD's). Deze waren met de door Textkernel ontwikkelde methode nog niet te traceren. Met betrekking tot de RUD's trad ook het probleem op dat deze deels tot de sector provincies behoren. Het A&O fonds Gemeenten en Panteia hebben gezamenlijk een selectie gemaakt van de voor deze monitor relevante organisaties.

De uiteindelijk voor Textkernel voor het identificeren van gemeentelijke vacatures gebruikte database bevat alle instellingen waaraan op deze drie manieren het label 'gemeente' was toe te kennen.

Codering van de beroepen

De Jobfeed database bevat drie verschillende soorten codes voor de beroepen waarvoor in vacatures wordt geworven: de SBC-code die het CBS tot voor een aantal jaren hanteerde, het zogeheten UHWV-referentieberoep en het 'Jobfeedberoep', een codering die specifiek voor Jobfeed door Textkernel is ontwikkeld. Deze beroepscodes worden door Textkernel gedigitaliseerd afgeleid van de zogeheten 'vacaturetitel', de titel waarmee de vacature op internet is aangeduid, plus andere tekstinformatie uit de vacaturetekst.

Om de gemeenten een enigszins overzichtelijk beeld te geven van waarvoor wordt geadverteerd op internet, is het nodig deze beroepscodes te hercoderen naar een kleiner aantal beroepscodes. SBC is een oude codering en net als het UWV-referentieberoep sluit deze codering niet goed aan op de indelingen die bij gemeenten worden gehanteerd. Daarom is besloten vanuit de ongeveer 5.000 Jobfeedberoepen te hercoderen naar een codering die gebaseerd is op de indeling die gehanteerd wordt in de Personeelsmonitor Gemeenten.

1	Automatisering/ICT
2	Bestuurlijk
3	Binnendienst/algemene dienst
4	Bouwkunde/civiele techniek
5	Buitendienst/groenvoorziening
6	Burger-/publiekszaken
7	Dienstverlening/facilitair
8	Financieel/economisch
9	Gezondheidszorg
10	Griffie
11	Juridisch
12	Onderwijs/wetenschap/cultuur
13	Openbare orde/veiligheid
14	Personeel/organisatie
15	Ruimtelijke ordening/milieu
16	Sociale zaken/Werkgelegenheid
17	Sport/recreatie
18	Verkeer/vervoer/nautisch
19	Verkoop/inkoop
20	Voorlichting/communicatie
21	Welzijn/jeugdzorg

Aan deze codering zijn, omdat de Jobfeed-taxonomie hier niet geheel op aansluit, vier extra categorieën toegevoegd:

22	Administratief
23	Trainee/stage
24	Algemene functies
25	Eenmaal voorkomende functies

Toelichting:

Voor de hercodering van de eerste 21 categorieën is voor alle Jobfeedberoepen die in de database met gemeentelijke vacatures minimaal tweemaal voorkomen mede op basis van de bijhorende vacaturetitels gekeken of die in één van deze categorieën zouden zijn in te delen. Waar dit het geval is, is dit gebeurd.

Een deel van de Jobfeedberoepen zit in de administratieve sfeer op MBO-niveau. Uit de vacaturetitels kwam per Jobfeedberoep ofwel een groot aantal verschillende domeinen van het gemeentelijk werkveld naar voren ofwel geen enkel duidelijk domein. Deze Jobfeedberoepen zijn ingedeeld in categorie 22.

Trainee en stage zijn afzonderlijke Jobfeedberoepen. Daarbij gaat het om stages meestal om een BBL-leerbaan of een stage bij HBO-duaal, dus wel een echte baan. Er is weer sprake van een breed scala aan domeinen of juist af te leiden geen domein. We hebben al deze vacatures code 23 toegekend.

Een deel van de Jobfeedberoepen betreft bij gemeenten veel voorkomende functies als projectleider, beleidsadviseur, manager, consulent, adviseur/consultant, beleidsmedewerker, programmamanager, teammanager, afdelingshoofd, coördinator, kwartiermaker, project assistent, regisseur, onderzoeker/analist. Soms staat in de vacaturetitel ook alleen de term 'gemeente'. Ook klopt soms de vacaturetitel ook niet echt met het Jobfeedberoep (een wijkregisseur wordt gecodeerd als filmregisseur). Het is per Jobfeedberoep niet duidelijk om welk domein het gaat, want er staan weer ofwel meer domeinen bij in de vacaturetitel ofwel juist geen domein. Aan al deze Jobfeedberoepen is code 24 toegekend. In de analyses zijn de onder deze code vallende vacatures nader uitgesplitst naar het achterliggende Jobfeedberoep.

Ten slotte is er een groot aantal beroepen dat in alle vacatures tussen 1 januari 2018 en 31 maart 2019 maar eenmaal voorkomt. Regelmatig lijkt hierbij ook sprake van een foute codering. We hebben al deze vacatures ondergebracht in code 25.

Bijlagen

Tabel B1 **Aantal nieuw geplaatste vacatures per kwartaal naar beroepsgroep**

Beroepsgroep	2019-Q1	2019-Q2	2019-Q3	2019-Q4	2020-Q1
Automatisering/ICT	236	280	277	290	261
Bestuurlijk	177	169	131	184	181
Binnendienst/algemene dienst	60	42	54	60	78
Bouwkunde/civiele techniek	239	260	227	237	257
Buitendienst/groenvoorziening	173	136	210	300	263
Burger-/publiekszaken	156	178	156	158	199
Dienstverlening/facilitair	136	120	103	97	111
Financieel/economisch	271	284	232	274	275
Gezondheidszorg	44	72	45	55	61
Griffie	29	49	36	40	37
Juridisch	190	223	214	275	220
Onderwijs/wetenschap/cultuur	83	82	83	102	96
Openbare orde/veiligheid	140	124	104	142	139
Personeel/organisatie	122	97	113	109	116
Ruimtelijke ordening/milieu	357	321	315	362	375
Sociale zaken/Werkgelegenheid	199	173	170	212	206
Sport/recreatie	54	40	40	50	59
Verkeer/vervoer/nautisch	145	172	174	189	188
Verkoop/inkoop	96	79	83	114	123
Voorlichting/communicatie	112	127	128	199	156
Welzijn/jeugdzorg	191	238	262	259	210
Administratief	119	104	112	116	148
Trainee/BBL-stage	139	214	172	248	153
Algemene functies	322	366	273	326	317
Eenmaal voorkomende functies	61	57	83	86	83

Tabel B2 **Aantal inwoners van de desbetreffende provincie per nieuw geplaatste vacatures, per beroepsgroep voor het eerste kwartaal van 2020**

Beroepsgroep	Groningen	Friesland	Drenthe	Overijssel	Flevoland	Gelderland	Utrecht	N-Holland	Z-Holland	Zeeland	N-Brabant	Limburg
Automatisering/ICT	583.990	64.767	123.042	115.643	138.849	69.066	51.621	50.953	70.652	383.032	66.969	53.149
Bestuurlijk	291.995	215.891	-	165.204	138.849	86.332	70.640	71.334	73.478	127.677	121.181	223.227
Binnendienst/algemene dienst	-	323.836	-	-	-	258.996	191.737	259.396	174.947	383.032	110.644	372.046
Bouwkunde/civiele techniek	291.995	647.672	98.433	165.204	69.424	109.051	41.942	50.059	47.101	-	68.779	223.227
Buitendienst/groenvoorziening	583.990	215.891	82.028	1.156.431	-	76.740	149.129	150.177	28.045	34.821	68.779	65.655
Burger-/publiekszaken	583.990	107.945	123.042	165.204	416.546	62.787	103.243	98.392	78.168	63.839	70.689	79.724
Dienstverlening/facilitair	-	323.836	164.056	578.216	416.546	188.361	167.770	167.845	174.947	-	68.779	139.517
Financieel/economisch	-	129.534	98.433	57.822	46.283	54.526	51.621	75.088	44.264	63.839	87.752	159.448
Gezondheidszorg	-	647.672	123.042	-	-	159.382	149.129	190.224	367.389	-	636.202	223.227
Griffie	-	-	492.167	1.156.431	-	517.993	671.079	203.811	459.237	-	508.961	1.116.137
Juridisch	291.995	71.964	123.042	144.554	138.849	73.999	67.108	71.334	68.035	95.758	84.827	111.614
Onderwijs/wetenschap/cultuur	-	161.918	246.084	192.738	416.546	159.382	191.737	158.520	153.079	127.677	318.101	223.227
Openbare orde/veiligheid	-	107.945	492.167	192.738	138.849	129.498	134.216	114.134	108.056	191.516	110.644	124.015
Personeel/organisatie	583.990	647.672	123.042	231.286	138.849	159.382	134.216	150.177	122.463	191.516	169.654	111.614
Ruimtelijke ordening/milieu	291.995	71.964	35.155	77.095	52.068	40.627	39.475	40.188	45.924	34.821	53.017	44.645
Sociale zaken/Werkgelegenheid	291.995	64.767	54.685	192.738	52.068	51.799	70.640	92.044	94.202	63.839	97.877	124.015
Sport/recreatie	583.990	647.672	246.084	578.216	-	414.394	111.846	259.396	524.842	63.839	282.756	558.068
Verkeer/vervoer/nautisch	583.990	323.836	123.042	231.286	138.849	172.664	37.282	63.408	83.498	127.677	115.673	139.517
Verkoop/inkoop	-	323.836	492.167	192.738	83.309	103.599	78.950	118.890	146.956	191.516	212.067	223.227
Voorlichting/communicatie	-	129.534	164.056	192.738	83.309	86.332	103.243	105.680	81.642	-	149.694	139.517
Welzijn/jeugdzorg	116.798	58.879	123.042	96.369	208.273	46.044	89.477	81.525	122.463	383.032	84.827	74.409
Administratief	194.663	215.891	54.685	385.477	208.273	138.131	103.243	118.890	89.607	95.758	127.240	186.023
Trainee/BBL-stage	34.352	647.672	492.167	289.108	-	517.993	122.014	81.525	85.439	63.839	195.754	85.857
Algemene functies	145.998	107.945	41.014	96.369	83.309	82.879	40.671	46.022	48.341	383.032	46.269	55.807
Eenmaal voorkomende functies	583.990	323.836	246.084	578.216	-	258.996	268.432	135.874	183.695	76.606	231.346	558.068

Tabel B3 **Aantal nieuw geplaatste vacatures per gemeente in de desbetreffende provincie, per beroepsgroep voor het eerste kwartaal van 2020**

Beroepsgroep	Groningen	Friesland	Drenthe	Overijssel	Flevoland	Gelderland	Utrecht	N-Holland	Z-Holland	Zeeland	N-Brabant	Limburg
Automatisering/ICT	0,08	0,56	0,33	0,4	0,5	0,59	1	1,19	1	0,08	0,61	0,68
Bestuurlijk	0,17	0,17	-	0,28	0,5	0,47	0,73	0,85	0,96	0,23	0,34	0,16
Binnendienst/algemene dienst	-	0,11	-	-	-	0,16	0,27	0,23	0,4	0,08	0,37	0,1
Bouwkunde/civiele techniek	0,17	0,06	0,42	0,28	1	0,37	1,23	1,21	1,5	-	0,6	0,16
Buitendienst/groenvoorziening	0,08	0,17	0,5	0,04	-	0,53	0,35	0,4	2,52	0,85	0,6	0,55
Burger-/publiekszaken	0,08	0,33	0,33	0,28	0,17	0,65	0,5	0,62	0,9	0,46	0,58	0,45
Dienstverlening/facilitair	-	0,11	0,25	0,08	0,17	0,22	0,31	0,36	0,4	-	0,6	0,26
Financieel/economisch	-	0,28	0,42	0,8	1,5	0,75	1	0,81	1,6	0,46	0,47	0,23
Gezondheidszorg	-	0,06	0,33	-	-	0,25	0,35	0,32	0,19	-	0,06	0,16
Griffie	-	-	0,08	0,04	-	0,08	0,08	0,3	0,15	-	0,08	0,03
Juridisch	0,17	0,5	0,33	0,32	0,5	0,55	0,77	0,85	1,04	0,31	0,48	0,32
Onderwijs/wetenschap/cultuur	-	0,22	0,17	0,24	0,17	0,25	0,27	0,38	0,46	0,23	0,13	0,16
Openbare orde/veiligheid	-	0,33	0,08	0,24	0,5	0,31	0,38	0,53	0,65	0,15	0,37	0,29
Personeel/organisatie	0,08	0,06	0,33	0,2	0,5	0,25	0,38	0,4	0,58	0,15	0,24	0,32
Ruimtelijke ordening/milieu	0,17	0,5	1,17	0,6	1,33	1	1,31	1,51	1,54	0,85	0,77	0,81
Sociale zaken/Werkgelegenheid	0,17	0,56	0,75	0,24	1,33	0,78	0,73	0,66	0,75	0,46	0,42	0,29
Sport/recreatie	0,08	0,06	0,17	0,08	-	0,1	0,46	0,23	0,13	0,46	0,15	0,06
Verkeer/vervoer/nautisch	0,08	0,11	0,33	0,2	0,5	0,24	1,38	0,96	0,85	0,23	0,35	0,26
Verkoop/inkoop	-	0,11	0,08	0,24	0,83	0,39	0,65	0,51	0,48	0,15	0,19	0,16
Voorlichting/communicatie	-	0,28	0,25	0,24	0,83	0,47	0,5	0,57	0,87	-	0,27	0,26
Welzijn/jeugdzorg	0,42	0,61	0,33	0,48	0,33	0,88	0,58	0,74	0,58	0,08	0,48	0,48
Administratief	0,25	0,17	0,75	0,12	0,33	0,29	0,5	0,51	0,79	0,31	0,32	0,19
Trainee/BBL-stage	1,42	0,06	0,08	0,16	-	0,08	0,42	0,74	0,83	0,46	0,21	0,42
Algemene functies	0,33	0,33	1	0,48	0,83	0,49	1,27	1,32	1,46	0,08	0,89	0,65
Eenmaal voorkomende functies	0,08	0,11	0,17	0,08	-	0,16	0,19	0,45	0,38	0,38	0,18	0,06

Colofon

Opdrachtgever
Stichting A&O fonds Gemeenten, Den Haag

Auteurs
Douwe Grijpstra, Thijs Driessen, Merle Bartsch, Peter de Klaver (Panteia)
en Fred Jansen (A&O fonds Gemeenten)

Eindredactie
Eveline van Leeuwen (A&O fonds Gemeenten)

Vormgeving
Ontwerpburo Suggestie & illusie, Utrecht

Foto cover
Kees Winkelman

© Stichting A&O fonds Gemeenten,
Den Haag, april 2020

A&O fonds Gemeenten

Postbus 11560
2502 AN Den Haag
070 7630030
secretariaat@aeno.nl
www.AenO.nl